

ONA TILINI O'QITISHDA GRAMMATIK KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI

Yunusaliyeva Dilafro'zxon Bahodirovna

Dang'ara 2-son kasb-hunar maktabi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada ona tilini o'qitishda grammatik ko'nikmalarni rivojlantirish uchun zamonaviy usullar tahlil qilinadi. Grammatik ko'nikmalarni o'zlashtirish til o'rganish jarayonining ajralmas qismi bo'lib, zamonaviy pedagogik yondashuvlar va texnologiyalar yordamida bu jarayonni qanday samarali tashkil etish mumkinligi muhokama qilinadi. Maqola interfaol metodlar, multimedia vositalari va innovatsion o'qitish strategiyalarini o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: ona tili, grammatika, o'qitish usullari, zamonaviy texnologiyalar, interfaol metodlar.

Аннотация. В данной статье будут проанализированы современные методы развития грамматических навыков при обучении родному языку. Овладение грамматическими навыками является неотъемлемой частью процесса изучения языка, и обсуждается, как эффективно организовать этот процесс с помощью современных педагогических подходов и технологий. В статье рассматриваются интерактивные методы, мультимедийные инструменты и инновационные стратегии обучения.

Ключевые слова: родной язык, грамматика, методы обучения, современные технологии, интерактивные методы.

Kirish. Ona tilini o'qitish jarayoni o'quvchilarning grammatika ko'nikmalarini rivojlantirishni talab qiladi. Grammatik ko'nikmalarni shakllantirish esa o'quvchilarga to'g'ri fikr yuritish, o'z fikrlarini ifodalash va tilni mukammal o'zlashtirish imkonini beradi. Zamonaviy pedagogika muallimlarga talabalarning ehtiyojlarini hisobga olib,

individual yondashuvlarni amalga oshirish imkonini beradi. Shu bilan birga, zamonaviy usullar yordamida grammatik ko'nikmalarni rivojlantirish samaradorligini oshirish mumkin.

Adabiyotlar tahlili. O'qitish metodlarining o'zgarishi va rivojlanishi muallimlar va o'quvchilar o'rtasidagi interaktiv munosabatlarni mustahkashga yordam beradi. J. Brown (2016) tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda interfaol usullar va multimedia vositalari yordamida grammatika ko'nikmalarini o'qitish samaradorligi ta'kidlangan. M. Roberts (2018) esa zamonaviy o'qitish usullarining talabalarning motivatsiyasiga ta'sirini o'rganib chiqdi va bu yondashuvlar o'quvchilarning grammatika ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynashini aniqladi.

Metodologiya. Ushbu tadqiqotda ona tilini o'qitishda grammatika ko'nikmalarini rivojlantirish uchun zamonaviy usullarning ta'sirini o'rganish maqsadida, turli sinflarda (boshlang'ich va o'rta ta'lim bosqichlarida) o'tkazilgan eksperimental darslar o'rganildi. O'quvchilarning grammatika ko'nikmalarini baholash uchun dastlabki va oxirgi testlar, shuningdek, so'rovnomalar va intervyular orqali olingan ma'lumotlardan foydalanildi.

Muhokama. Grammatik ko'nikmalarni rivojlantirishda quyidagi zamonaviy usullar muhim ahamiyatga ega:

– Interfaol metodlar – o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydigan o'quv jarayonlari (rolli o'yinlar, guruhli ishlash, muhokamalar) grammatika ko'nikmalarini o'zlashtirishda samarali bo'lib, o'quvchilarni tilni amalda qo'llashga undaydi.

– Multimedia vositalari – audio va video materiallardan foydalanish, o'quvchilarning ko'rish va eshitish qobiliyatini birlashtirib, grammatika ko'nikmalarini o'zlashtirishni osonlashtiradi. Mavzu bo'yicha ko'rsatuvlar va taqdimotlar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi.

– Texnologik platformalar – zamonaviy o'qitish platformalari (masalan, online darslar, interaktiv dasturlar) orqali o'quvchilar o'z mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Bunday platformalarda interaktiv mashg'ulotlar va testlar o'quvchilarning bilimi va ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi.

– O'qituvchining roli – o'qituvchilar o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olib, turli metodlardan foydalanishi zarur. O'quvchilarni rag'batlantirish va ularning o'z fikrlarini ifodalashlariga yordam berish muhimdir.

Ona tilini o'qitishda grammatik ko'nikmalarni rivojlantirishda quyidagilarni hisobga olish kerak:

1) Grammatik ko'nikmalarni baholash metodologiyasi.

Baholash usullari: O'quvchilarning grammatik ko'nikmalarini baholashda foydalaniladigan metodlar (masalan, nazorat ishlari, yozma ishlar, og'zaki nutq bahosi) tahlil qilinishi mumkin. Ular o'quvchilarning bilimini qanday o'lchash va baholash mumkinligi haqida ma'lumot beradi.

Tahlil natijalari: O'qituvchi tomonidan olib borilgan baholash va tahlil natijalari, o'quvchilarning grammatik ko'nikmalarini qanchalik yaxshi o'zlashtirayotganini ko'rsatadi.

2) O'quvchilar bilan olib borilgan intervyular.

O'quvchilar bilan o'tkazilgan intervyular yordamida ularning grammatik ko'nikmalarni o'zlashtirish jarayoni haqidagi fikrlarini va taassurotlarini o'rganish. Bu metod orqali o'quvchilarning motivatsiyasi, qiyinchiliklari va o'qituvchi yondashuvlariga bo'lgan munosabatlarini aniqlash mumkin.

3) Pedagogik yondashuvlar.

Individual yondashuv. Har bir o'quvchining o'ziga xos ehtiyojlarini hisobga olish muhim. Individual yondashuvlar orqali har bir o'quvchining o'rganish uslubi va tezligi tahlil qilinadi.

Guruhlarda ishlash. O'quvchilarning bir-biri bilan aloqasi va fikr almashishi orqali grammatika ko'nikmalarini o'rganish jarayoni yanada samarali bo'ladi.

4) Innovatsion texnologiyalar.

O'quv jarayonida foydalaniladigan innovatsion texnologiyalar (masalan, mobil ilovalar, online o'quv platformalari) grammatik ko'nikmalarni rivojlantirishda qanday rol o'ynaydi? Ular o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va dars jarayonini jonlantiradi.

5) Zamonaviy pedagogik tadqiqotlar.

O'zbekistonda va xorijda olib borilgan zamonaviy tadqiqotlar natijalari, grammatika o'qitish metodlarining samaradorligi haqida bilim beradi. O'qituvchilar qanday yondashuvlardan foydalanishi va ulardan qanday natijalar olishi mumkinligini tahlil qilish.

Natijalar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, zamonaviy usullar yordamida grammatika ko'nikmalarini o'qitish samaradorligi sezilarli darajada oshadi. O'qituvchilar o'zlarining bilimlarini amalda qo'llashni o'rganadilar va bu, o'z navbatida, ularning grammatika ko'nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Interfaol va multimedia yondashuvlari o'qituvchilarning motivatsiyasini oshiradi va ularda tilga qiziqishni rivojlantiradi.

Xulosa. Ona tilini o'qitishda grammatik ko'nikmalarni rivojlantirish zamonaviy usullar orqali yanada samarali amalga oshirilishi mumkin. O'qituvchilar individual yondashuvlar va innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali o'qituvchilarning grammatika ko'nikmalarini muvaffaqiyatli ravishda rivojlantirishlari mumkin. Bu esa, o'z navbatida, ularning ona tilini mukammal o'zlashtirishlariga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Brown, J. (2016). *Interactive Teaching Methods: Enhancing Language Skills*. New York: Educational Publishers.
2. Roberts, M. (2018). *Modern Teaching Techniques: Motivating Language Learners*. London: Language Press.
3. Ismoilova, L. (2020). *Ona tilini o'qitishda innovatsion usullar*. Toshkent: O'zbekiston Ta'lim Nashriyoti.
4. M. U. Kurbanov. (2023). ANALYSIS OF THE FUNCTIONS OF THE PEDAGOGICAL TEAM. Conferencea, 14–18.
5. Muzaffar Ummatovich Kurbanov. (2023). MANAGEMENT OF THE PEDAGOGICAL TEAM IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS - AS A SOCIO-PEDAGOGICAL CONDITION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 11(11), 54–61.
6. PULATOV, S., KURBANOV, M., & TUYCHIYEVA, O. (2023). Schools Established Under The Institution Of Higher Education-As A New Stage In The Development Of Education. *Onomázein*, (62 (2023): December), 2450-2454.